

міжурядова Мережа з людської безпеки. Принципи, якими керуються зазначені інстанції, є незмінними. Безпекова політика, яка будується на засадах «human security», є людиноцентричною, залежною від конкретних ситуацій і контексту, але й такою, яка є багатовимірною й охоплює широке коло питань. «Human security» має бути, передусім, превентивного характеру та включати сукупність двох елементів – захисту й повноваження. Захист – це створення відповідних норм структур, інституцій, які гарантують «human security». Уповноваження передбачає залучення громадськості, моніторинг самими людьми ситуації, коли вони визначають безпеку та забезпечують її.

Отже, доволі широке висвітлення концепції «human security» в безпековому дискурсі свідчить про надзвичайну актуальність питання, особливо для України. Намагання дослідників дійти згоди стосовно компонентів і принципів концепції породило низку наукових шкіл і корисних практичних рекомендацій. Відбувся перенос акценту з держави на людину у питаннях безпеки. Не менш важливим є також те, що більшість корисних і ефективних практик, які впроваджується в безпекову сферу провідними державами світу, а особливо яскраво це видно на прикладі ЄС, Японії, Канади, Норвегії, Швеції, вже будуються на засадах «human security».

УДК 32 – 327(410)

«Оригінальність» моделі зовнішньої політики Тоні Блера

М. І. Прихненко

Британський історик Ентоні Селдон охарактеризував Тоні Блера як політика який перетворився із популіста в лідера «за переконаннями».

Наряду із Вінстоном Черчиллем і Маргарет Тетчер, Тоні Блером була зроблена спроба переосмислення не лише практичних, а й ідеологічних засад зовнішньої політики Сполученого Королівства відповідно до нових реалій системи міжнародних відносин, яка склалася після закінчення холодної війни. В основу ідеології блеризму було закладено наукові праці професора соціології Кембриджського університету Ентоні Селдона, які було викладено Тоні Блером в роботі «Третій шлях як нова політика у новому сторіччі». В узагальненому вигляді це був шлях до модернізованої соціал-демократії яка базувалася на принципах демократії, рівності, свободи, повазі до прав людини, інтернаціоналізмі тощо.

В доктрину міжнародного співробітництва, Тоні Блером було закладено ідею «третього шляху» як руху до справедливого, базованого на цінностях комунітаризму, суспільного устрою. В своїй основі етичний вимір ідеології блеризму включає: ідею глобальної взаємозалежності, концепцію безпеки особистості, верховенство прав людини, використання жорсткої сили як важеля для запобігання злочинів проти людства, нехтування принципами державного суверенітету і невтручання у внутрішні справи іншої держави у випадку коли масово порушуються права людини, інтервенціонізм.

Інкорпорувавши такі категорії як «мораль», «права людини», «інтервенціонізм», «концепція безпеки особистості» тощо у свою модель зовнішньої політики Тоні Блеру вдалося сформуванати якісно нову зовнішньополітичну концепцію держави. Не дивлячись на те, що нова концепція передбачає застосування військової сили, моралізм – є ключовою ідеєю ідеологічної основи блеризму. Він безпосередньо вплинув на формування концепції «ліберального інтервенціонізму», а також практично оформив ключові рішення урядів Тоні Блера (наприклад війна в Іраку, боротьба з міжнародним тероризмом тощо).

Наступний елемент «оригінальності» блеристської моделі зовнішньої політики представлено комплексом ідей щодо трансформації місця Великої Британії на

міжнародній арені. Взявши від Вінстона Черчилля ідею «трьох кіл» впливу, а з тетчеризму акцент на британо-американські відносини і намагання підтримувати певний баланс між європейським і атлантичним вектором було отримано наступний «баланс векторів» зовнішньої політики Сполученого Королівства:

- закріплення принципів національного суверенітету Британії;
- відмова від усталених ізоляціоністських тенденцій останніх років;
- подолання євроскептицизму і активізація європейського напрямку;
- активізація двосторонніх «особливих відносин» із США;
- ідея Британії як «трансатлантичного мосту» або ідея «осьової держави»;
- моралізм – як наслідок трансформації міжнародного середовища;
- переосмислення військової стратегії держави.

Третім елементом «оригінальності» виступає модернізація механізму прийняття зовнішньополітичних рішень у державі. Прем'єром було створено ієрархічну структуру, яку склали три ключові рівні. Перший рівень було представлено Королевою, яка виконувала представницьку функцію і не мала вагомого впливу на процес прийняття зовнішньополітичних рішень. Третій рівень було представлено Міністерством закордонних справ, Кабінетом міністрів і Парламентом держави. Як правило. Вони виступали у якості майданчику для публічних дискусій з актуальних питань порядку денного. Самі ж рішення приймалися на другому рівні ієрархії, який було представлено: міністром закордонних справ, інститутом спеціальних радників, вибірними комітетами та власне прем'єр-міністром. Зазвичай, вибірні комітети, створювалися для вивчення певних питань порядку денного. Доповіді, підготовлені ними розглядалися прем'єром, міністром закордонних справ за участі експертів із кола спеціальних радників. Деякі з питань могли розглядатися лише на рівні прем'єра та радника. Міністр закордонних справ в такому випадку ставав посадовцем, який реалізовував подібні рішення.

Четвертий елемент «оригінальності» – це релігійні переконання Тоні Блера. Ентоні Селдон говорив про абсолютну важливість відносин із Богом для Тоні Блера. Релігійність – це відповідь на питання чому політик став такою людиною якою він є і звідки він отримує більшу частину своєї внутрішньої сили. Говорячи про політику Т. Блера, Пол Річардс акцентував увагу на необхідності аналізу її у сукупності із релігійними уявленнями про світовий устрій. Сам же Прем'єр намагаючись продемонструвати різницю між консерваторами і лейбористами зазвичай використовував моральний імператив і релігію. Він говорив про те, що Лейбористи намагаються сформувати таку суспільну свідомість людей, де б основи демократичного-соціалізму і Християнства мали безпосередній взаємозв'язок. Будучи членом Християнського соціалістського руху, політик вважав що існує природний зв'язок між вірою і політикою, і ця віра відіграє фундаментальну роль в підтримці цінностей, які об'єднують Британію як Націю. Саме релігія стала тим підґрунтям за допомогою якого було оформлено морально-етичні ідеї «третього шляху».

УДК 791:316.77

УНІВЕРСАЛЬНЕ І СПЕЦИФІЧНЕ У МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ВИПАДОК АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ

М.Б. Єршомін

Вивчення міжнародної політичної комунікації перебуває у постійній трансформації, яка спричинена не лише зміною міжнародної комунікації як такої, а ще й самим процесом дослідження, складність якого через невелику кількість наявної літератури дослідники відмічали ще у 1950-х рр. З того часу багато що змінилося, адже